

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	5 Rhagfyr 2022
TEITL:	YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS AR UCHAFSWM PRISIAU TEITHIAU CERBYDAU TACSI HACNI - ER PENDERFYNIAD
PWRPAS:	CYMERADWYO CYNNIG I GODI UCHAFSWM PRISIAU TEITHIAU TACSIS GAN YSTYRIED SYLWADAU YN DILYN YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS I GODI'R UCHAFSWM PRISIAU
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

- 1.1 Mae'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn gosod dyletswyddau rheoleiddio ar yr Awdurdod Trwyddedu mewn perthynas â gweithredu uchafbris a all gael ei godi ar y cyhoedd wrth deithio mewn cerbydau hacni oddi fewn i'r Sir . Mae'r ddeddf yn caniatáu darparu tabl prisiau, ac mae hyn ynghyd a'r gofyniad statudol i ddefnyddio cloc tacsî (taxi meter) yn caniatáu mecanwaith i reoleiddio'r prisiau a godir ac i ddiogelu buddiannau'r cyhoedd.
- 1.2 Mae'n ofynnol fod unrhyw gais am newid yr uchafbris a godir yn cael ei gyflwyno gan y diwydiant . Fe gofiwch o'r adroddiad blaenorol a gyflwynwyd i'r Pwyllgor hwn ar yr 24 o Hydref 2022 (gweler atodiad) , fod 5 cais wedi ei dderbyn gan y diwydiant i adolygu'r uchafswm prisiau a ellir eu codi am deithiau mewn cerbyd hacni.
- 1.3 Nid yw'r uchafbris yn berthnasol i deithiau mewn cerbydau hurio preifat , a drefnir ymlaen llaw.
- 1.4 Fe gafwyd cais llwyddiannus i gynyddu'r uchafbris yn 2019 ar ôl 9 mlynedd o uchafbris yn aros yr un fath , ac nid oes newid wedi bod ers hynny. Gweler atodiad 1 am dabl o'r uchafbrisiau presennol. Fe gynyddwyd yr uchafbris am y ddwy filltir gyntaf taith tacsî o £5 i £6 yn 2019; sydd yn gynydd sylweddol oedd yn adlewyrch cyfartaledd costau chwyddiant dros y cyfnod. Roedd costau eraill fel costau tanwydd wedi aros yn weddol sefydlog dros yr un cyfnod.

2 FFACTORAU SYDD YN EFFEITHIO AR GOSTAU BUSNESAU TACSI

- 2.1 Mae llawer o ffactorau megis cynnydd mewn costau tannwydd, chwyddiant ,costau llog a chynnydd mewn costau byw yn gyffredinol wedi creu sefyllfa di-gynsail yn ddiweddar i bawb. Mae cwmnïau tacsî yn ei chael yn anodd iawn yn enwedig yn dod allan o gyfnod mor anodd i fusensau a gafwyd yn ystod cyfnodau clo y pandemig Covid

3. CYNNIG Y DIWYDIANT AR GYFER UCHAFBRIS NEWYDD AR GYFER TEITHIAU CERBYD HACNI

- 3.1 Mae llawer o gynghorau wedi bod yn derbyn cynigion pendant yn ddiweddar gan y diwydiant tacsî i adolygu a chynyddu'r uchafbris mewn amrywiol ffyrdd. Mae yna gyfradd uchafbris penodol ar gyfer elfennau gwahanol; gan gynnwys cyfradd am daith 1 milltir a chyfradd gyffredinol lle mae taith yn 2 filltir neu fwy. Fe welir o'r tabl isod yr uchafbris sydd yn cael ei weithredu ar gyfer teithiau mewn cerbydau hacni dros 6 sir y Gogledd, ar hyn o bryd , ac fe nodir os yw'r uchafbrisiau wedi bod yn destun adolygiad diweddar .

Tabl – pris cyfatebol cyfredol am 2 filltir o daith

	Gwynedd cyfredol	Cyfartaledd cyfredol 6 sir	Môn	Conwy	Fflint	Dinbych	Wrecsam
	£6.00	£5.97	£5.80	£6.60	£5.80	£6.00	£5.60
Blwyddyn adolygu	2019		2017	2022 Cynnydd	2022 Aros yr un fath	2022 Cynnydd	2011

- 3.2 Fe wnaeth amryw o'r cwmnïau a gyflwynodd gynigion cychwynnol gais i godi'r uchafbris y filltir gyntaf o £3.60 i £4.00. Mae'r cynnig yma yn ddealladwy; gan fod costau cerbyd a'r gyrrwr yn uwch ar gyfer siwrnai fer .
- 3.3 Mae'r bobl sydd yn defnyddio tacsis yn ystod y dydd ar gyfer siwrnai fer yn fwy tebygol o fod yn methu defnyddio ffyrdd eraill o deithio , ac yn bobl sydd yn fwy tebygol o fod yn oedrannus neu yn fregus. Barn yr Awdurdod Trwyddedu yw bod cynyddu uchafbris ar gyfer siwrnai byrion yn ystod y dydd yn cael effaith negyddol ar y boblogaeth sydd fwyaf tebygol o fod yn ddifreintiedig , ac felly yn cael eu heffeithio fwyaf gan yr argyfwng costau byw presennol.
- 3.4 Gyda phrisiau chwyddiant a chostau byw mor eithriadol o uchel ar hyn o bryd ; mae angen ystyried opsiynau amgen o godi uchafbris fel ein bod yn cloriannu'r effaith y sefyllfa bresennol ar bawb; gan geisio sicrhau tegwch i'r diwydiant tacsî; a hefyd tegwch i ddefnyddwyr tacsî .
- 3.5 Fe roddwyd cynigion i godi elfennau penodol o'r prisiau yn seiliedig ar rai o awgrymiadau a ddaeth gan y diwydiant sef -
- codi pris teithiau tacsî ar ôl hanner nos;
  - costau cludo bagiau /cases ychwanegol
  - Costau glanhau tacsî pan mae cwsmeriaid yn gwneud llanast
  - Cyflwyno tariff uwch ar gyfer teithiau lle mae rhwng 5 a 8 teithiwr mewn bws mini oherwydd bod costau ychwanegol o ran rhedeg tacsî bws mini; a bod y rhain fel arfer yn deithiau 'dewisol'
- Gweler yr atodiad i'r adroddiad hwn am fanylion llawn y cynigion a gyflwynwyd.
- 3.4 Mae'n bwysig nodi nad oes rhaid i gwmni tacsî godi'r uchafbris am deithiau mewn cerbyd hacni. Mae llawer o gwmnïau yn dewis peidio; ac yn codi prisiau sydd yn is ac yn unol â'r hyn a ystyrir i fod yn gyfradd cystadleuol.

4. PENDERFYNIAD Y PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL AR Y 24ain o HYDREF 2022

- 4.1 O ystyried y ffactorau oll sydd yn bwysig i'r cyd-destun economaidd presenol – fe benderfynodd yr aelodau y Pwyllgor hwn i dderbyn y cynnigion i godi prisiau er pwrpas ymgynghoriad cyhoeddus, yn unol a'r argymhelliad sef,
- Cadw cyfradd uchafbris taith un filltir a thaith dwy filltir a mwy'r un fath - gan fod y pris a godir ar hyn o bryd o gwmpas y cyfartaledd wrth gymharu gyda Chynghorau eraill y Gogledd, ac y byddai cynyddu'r cyfraddau sylfaenol ar gyfer teithiau byr yn anfantaisio y mwyaf anghenus yn y gymdeithas
  - Cynyddu uchafbris cludo bagiau ychwanegol yng nghist car o 30c yr eitem i 50c yr eitem
  - Cynyddu cost valet glanhau o £45 i £120 i adlewyrchu costau glanhau proffesiynol cyfredol, ac yr amser nad yw'r cerbyd ar gael i'w hurio.

- Cynyddu cost cyfradd hurio tacsï rhwng 00:00 a 07:00 o 50% yn uwch na'r gyfradd sylfaenol i 60% yn uwch na'r gyfradd sylfaenol o £4.50 i £4.80 y filltir.
- Creu 'tariff' newydd ar gyfer teithiau bws mini ar gyfer rhwng 5 ac 8 teithiwr - i £6.60 am siwrnai mwy na 2 filltir

Tabl yn cymharu newidiadau arfaethedig gyda'r sefyllfa bresennol

Uchafbris perthnasol	Cyfraddau presennol	Argymhelliad
Ile mae'r daith yn llai na milltir	£3.60	Dim newid
Ile mae'r daith yn fwy na milltir, am y filltir gyntaf	£3.00	Dim newid
Creu 'tariff' ychwanegol ar gyfer teithiau mewn bws mini lle mae rhwng 5 ac 8 o deithwyr	£3.00	£3.30
Uchafbris cludo bagiau ychwanegol yng nghist y cerbyd	30c	50c
Uchafbris cost 'valet' glanhau proffesiynol	£45	£120
Am logi'r cerbyd rhwng hanner nos a 7:00y.b. unrhyw ddydd neu ar unrhyw amser ar Wyl y Banc, heblaw am Ddydd Nadolig a Dydd Calan	50% yn ychwanegol ar y gyfradd sylfaennol £4.50	60% yn ychwanegol i'r cyfradd sylfaennol £4.80

5. CANLYNIAD YR YMGYNGHORIAD

- 5.1 Yn unol â threfniadau statudol ; fe ymgynghorwyd ar y cynnig uchod am 14 diwrnod mewn papur lleol; gyda'r bwriad fod yr uchafbris newydd yn weithredol o'r dyddiad bydd y rhybudd yn dod i ben. Fe yrrwyd gohebiaeth hefyd cyn i'r ymgynghoriad gychwyn at y diwydiant tacsis.
- 5.2 Fe ddaeth yr ymgynghoriad i ben ar y 17 o Dachwedd, ac fe dderbyniwyd 5 gwrthwynebiad gyda sylwadau gan gynrychiolaeth o'r diwydiant . Gweler copïau o'r sylwadau ddaeth i law yn yr atodiad i'r adroddiad.
- 5.3 Gan fod gwrthwynebiad i'r cynnig wedi dod i law yn ystod cyfnod yr ymgynghoriad; mae'r cynnig wedi cael ei gyfeirio yn ôl atoch fel y gallwch roi ystyriaeth ofalus cyn dod i benderfyniad terfynol.
- 5.4 Roedd y sylwadau a sail gwrthwynebiad yn amrywio , ond yn gyffredinol – roedd gwrthwynebiad i'r canlynol –
- Gwrthwynebiad i greu 'tariff' gwahanol ar gyfer teithiau mewn bws mini lle mae rhwng 5 a c 8 teithiwr
  - Fod costau trwydded a 'r cyfyngiadau ar yr uchafbris a ellir ei godi am daith mewn cerbyd hacni yn golygu fod gyrwyr tacsï yn gweithio am lai na'r isafswm cyflog cenedlaethol os ydynt yn dibynnu ar deithiau byr lleol i wneud bywoliaeth - heb godi'r uchafbris am y ddwy filltir gyntaf

ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor yn ystyried y gwrthwynebiadau a ddaeth i law, ac yn gwneud pnderfyniad terfynol yn seiledig ar yr ystyriaethau hynny.